

Curs 2009-10   Codi :21925   Assignatura : Didàctica de la segona llengua

Titulació, impartició i nombre de crèdits:

Mestre d'Ed. Primària: troncal , 2on sem, 3r curs, 4 crèdits (3,5 ECTS)

Mestre d'Ed. Infantil: troncal, 2on sem, 3r curs, 4 crèdits (3,5 ECTS)

Departament: Didàctica de la Llengua i la Literatura

Professors: Teresa Ribas i Oriol Guasch

1. Objectius d'aprenentatge de l'assignatura

Els objectius generals de l'assignatura es poden resumir en aquests dos:

- Conèixer les principals aportacions que fonamenten, des de diferents perspectives, les activitats d'ensenyament i aprenentatge de les llengües en programes educatius multilingües en contextos de llengües en contacte.
- Utilitzar aquests coneixements per analitzar la situació concreta del món escolar de Catalunya, per interpretar la legislació pel que fa a les llengües, per valorar les diferents vies d'actuació i per elaborar propostes pròpies.

Aquests dos objectius es concreten en:

- Conèixer les nocions fonamentals que donen raó de les relacions entre les llengües i les comunitats que les parlen en contextos de contacte de llengües.
- Conèixer les nocions fonamentals en què es basen les concepcions actuals sobre l'ensenyament i l'aprenentatge de llengües en contextos i en programes multilingües.

- Justificar les observacions fetes a l'escola a partir dels marcs teòrics estudiats.
- Treballar en grup, escoltar i considerar les opinions dels companys, responsabilitzar-se de la feina, col·laborar per construir conjuntament un producte final, intervenir per ajudar al desenvolupament de les situacions col·lectives.
- Sintetitzar els continguts de fonts d'informació diverses i integrar-los en un tot coherent. Comunicar i discutir el producte elaborat.

- Prendre consciència de la situació social de les llengües a Catalunya i dels valors associats a les diferents posicions respecte del plurilingüisme.
- Adonar-se de la importància d'un bon plantejament escolar de l'ensenyament de les llengües per assolir els resultats previstos.
- Valorar la necessitat d'una bona anàlisi prèvia de la situació per afavorir els alumnes més necessitats en l'aprenentatge de llengües.

2. Blocs temàtics i organització dels continguts

1. Llengües i societat

La sociolingüística ens explica les relacions entre les llengües i les comunitats que les parlen i, per tant, ens dóna criteris per a l'anàlisi de les legislacions sobre el tractament de les llengües en els sistemes educatius, i per a la comprensió dels fenòmens de la diversitat lingüística i el contacte de llengües.

- a) Diversitat lingüística i globalització
- b) Escola, llengua i immigració
- c) Legislació sobre el tractament de les llengües a l'educació obligatòria

2. L'educació multilingüe

Les concepcions sobre els processos d'aprenentatge de les llengües i sobre les característiques dels coneixements lingüístics dels multilingües s'han constituït, al costat de raons de caràcter sociolingüístic, en factors configuradors dels models per al tractament de les llengües a les escoles.

- a) L'adquisició de les llengües (primeres i segones)
- b) Els coneixements lingüístics dels multilingües
- c) Models d'educació multilingüe

3. La intervenció en el context escolar

La planificació de la formació lingüística dels escolars en currículums multilingües i en aules lingüísticament heterogènies demana la col·laboració entre els ensenyants de les diferents llengües i entre el professorat de les àrees lingüístiques i el de les altres àrees curriculars.

3.1 El Projecte Lingüístic de Centre

3.2 El funcionament de les aules multilingües:

- a) les aules d'immersió a l'etapa d'Infantil
- b) la integració lingüística dels nous nats
- c) assignatures vehiculades en L2 o L3
- d) la planificació de les llengües fora de l'espai de l'aula

3.3 Ensenyament i aprenentatge de la llengua:

- a) Escripció: els processos d'escripció en L2; anàlisi de productes; l'ensenyament de la composició escrita en L2
- b) Lectura: els processos de lectura en L2; l'ensenyament de la lectura en L2
- c) La llengua oral: usos formals i usos informals; l'ensenyament de la llengua oral en L2

3. Avaluació

Seguiment o avaluació formativa

Per tal d'establir mecanismes de regulació de l'ensenyament i l'aprenentatge:

- Durant el curs es demanarà un resum escrit de les trobades de treball dels grups (acta). En algun moment del procés de treball, el professor demanarà també una entrevista amb cada grup per valorar com està anant la feina.
- Caldrà tenir una participació activa a les classes en què es presentin temes per part dels companys o es plantegin activitats puntuals per part del professor.
- A mig curs es farà un examen que servirà també com a indicador de si s'estan assolint els objectius marcats.

Acreditació

Per aprovar l'assignatura, caldrà realitzar i superar:

- Per al tema 1 i 2:
  - o Un examen escrit a classe, que permetrà alliberar la matèria de la primera part del curs i, en cas de no superar-se, es podrà repetir al juny.
  - o Un treball de grup escrit que es presentarà també oralment, que si és insuficient podrà ser reelaborat al juny.
- Per al tema 3:
  - o Un examen i/o exercici a classe (oral o escrit), que si no es supera es podrà repetir al setembre.
- Per poder cursar l'assignatura és imprescindible integrar-se en un grup de treball i realitzar les tasques que s'encomanin. Cal assistir al 80% de les sessions presencials de classe.
- La nota final sortirà, en una mateixa proporció, de la nota de l'examen dels temes 1 i 2, del treball de grup d'aquests mateixos temes i de l'examen o exercici del tema 3. Per poder ser avaluat segons aquestes proporcions, cal haver aprovat totes tres activitats avaluatives, haver assistit a classe regularment, haver presentat les feines que es demanin sobre les lectures individuals i demostrar el domini de les dues llengües del país.
- El domini de les llengües catalana i castellana, oral i escrites, és per tant una condició necessària per aprovar aquesta assignatura.

4. Fonts d'informació bàsica

Manuals de referència

Ruiz Bikandi, U. (coord.) (2000) *Didáctica de la segunda lengua en educación infantil y primaria*. Madrid: Síntesis

Vila, I.; Siqués, C.; Roig, T. (2006) *Llengua, escola i immigració: un debat obert*. Barcelona: Graó

A més, aquesta assignatura funciona amb el recurs complementari del Campus Virtual. En aquest espai els estudiants trobaran materials (fitxes de lectura, guions de treball, fitxes d'observació i avaluació, bibliografies complementàries per temes,...) que els ajudaran a confeccionar els treballs en grup i el seguiment individual del curs.

Bibliografia recomanada

Appel, R.; Muysken, P. (1996) *Bilingüismo y contacto de lenguas*. Barcelona: Ed. Ariel

Bigas, M.; Correig, M. (eds) (2000) *Didáctica de la lengua en la educación infantil*. Madrid: Síntesis

Boix, E.; Vila, X. (1998) *Sociolingüística de la llengua catalana*. Barcelona: Ariel

Cambra, M. (1996) *Llengües primera, segona i estrangera: una terminologia provisional*. *Articles*, 8, 83-96.

Cuenca, M.J.; Todolí, J. (1994) "El component actitudinal en l'adquisició/ensenyament de llengües".

Actes del 1r. Simposi del Professorat d'Educació Infantil i Primària d'ensenyament en valencià. Alcoi.

Ferrer, M. (1997) *La elaboración del proyecto lingüístico desde infantil a secundaria*. *Textos de Didáctica de la Lengua y la Literatura*, 13 (57-65)

Guasch, O. (2001) *El plurilingüisme i la renovació de l'ensenyament de la llengua*. *Articles*, 23, 9-21.

Larsen-Freeman, D.; Long, M.H. (1994) *Introducción al estudio de la adquisición de segundas lenguas*. Madrid: Gredos.

Serra, J. M^a. (1997) *Immersion lingüística, rendiment acadèmic i classe social*. Barcelona: Horsori.

Tuson, J. (2004) *Patrimoni natural*. Barcelona: Empúries

Unamuno, V. (2003) *Lengua, escuela y diversidad sociocultural*. Barcelona: Graó

Vila, I. (1995) *El català i el castellà en el sistema educatiu de Catalunya*. Barcelona: Horsori

Vila, I. (coord) (1998) *Bilingüisme i educació*. Barcelona: Ed. Universitat Oberta / Proa